

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 53

V Ptuj v nedeljo dne 31. decembra 1911.

XII. letnik.

1912.

Božični prazniki so minuli in že nam prihaša Silvestrova noč, ki loči staro od novega leta. Človek bi se v tem trenutku izgubil tja v visoke planine, kjer diha stare smreke najčistejši vonj večne narave in kjer je duša neskončni božji volji najbližja. Tam bi mirno gledal v daljavo, v krasne doline in nezmerno visočine, in — v samega sebe. Kajti pogled v lastno srce je najtežavnejši in vendar najvažnejši. Pogledal bi lahko nazaj, v pol pozabljenega dogodka preteklega leta, poslušal daljne zvonove in jokali nad grobovi, veselil se nad novim otroškim smehom. Okrepčal bi pa tudi lahko v taki božanski samoti svojo dušo za boje bodočnosti, za prihodnjo žalost, za vso to novo leto, ki leži pred nami kot knjiga z devetimi pečati, kot sfinga, večna uganka, ki je ne poznamo. Plemenita je misel, praznovati začetek novega leta v samoti, vsak za-se, vsak brez hinvščine.

A mi zanikerni ljudje se oprijemamo i na ta večer drug drugega, mi se bojimo samote, bojimo pogleda v lastno dušo, bojimo preteklosti in bodočnosti. V družbo hitimo v Silvestrovi noči, pri punču in čaju želimo drug drugemu srečo za novo leto in v prihodnji minuti že pozabimo čestitko. Človeško srce je igračka, žoga v dogodkih resnega življenja, in — krasno pobarvana laž, ki jo čuvamo z vso strastjo in vsem navdušenjem.

Morda bode kdo dvomil in rekel, da ni tako, da smo pogumni, da ne trepetamo ne pred preteklostjo in ne pred bodočnostjo. Ta je domišljavec ali pa sleparski jezičnej! Priznajmo, ljudje, da smo slabotnejši in da le posameznim duševnim velikonom odseva božanske volje svet v ponosnem srcu!

Novo leto! Kaj smo dosegli v starem, kaj smo hoteli? Iz splošnega človeškega stališča, ki je nam označil boljše čisto krščanstvo, hoteli in dosegli smo bore malo! Tiste posvetne malenkosti, tista slava, ki se jo pozabi v štirinajstih dnevih, tisto bogatstvo, za katerim se vse peha in ki vendar v stoterih slučajih ni drugega nego pozlačena revščina, tista jezica, ki se nam je dozdevala podobna plamenu in je vendar slabša od krésnice, tista ljubezen, za katero bobnajo gostobesedni ljudje in ki temelji vendar na nizkotni sebičnosti, — ej, prijatelji, vsa ta šara nima toliko pomena, da bi nas zamogla ponosno napraviti! Vzemi sveto Pismo v roke, vi vsi, bodite potem binavske tercijske ali brezverci ali politični duhovniki ali mlačni kristjani, — čitajte večne besede te nesmrtno knjige in postali bode te majhni, pritlikavi, malenkostni, — postali bode te tudi v lastnih očeh, kakoršni ste! Vsi ljudje smo majhni in slabotni in le solčni svet večne volje nas dviga navzgor in nas dela ponosnejše! Pa naše napake, naša domišljavost, lažljivost, dvojezičnost, — napake, ki jih nosimo vsi ljudje kot večno breme, naloženo Adamu ob izhodu paražiža.

Naj se nam oprostijo te pridigarske opombe. Kajti z njimi nimamo namena, da bi gojili črnogledce in pljuvali na lastni rod. Saj je istotako

resnica, da smo ljudje taki, kakoršni smo, kakoršne se nas je vstvarilo. Bog ni bogove vstvaril. In v okvirju te misli ne bomo slabotni črnogledci postali! Hoteli smo s prejšnjimi opombami le omeniti, da vsakdanji človeški boji ne smejo zatemniti božanske cilje prave ljubezni. Kdor je med nami brez napake, naj vrže prvi kamen! Ne, ne, vsi smo — ljudje in najhujši hinavci so tisti, ki svoje rodstvo in praznimi besedami skrivajo. Vsi smo ljudje in to znači, da smo vsi polni napak in da velja vsled tega beseda: Ne sodite, da ne bode te sojeni.

Zdaj pa se poslovimo od starega leta. In že pozdravljamo novo! Dal Bog, da bi se v novem letu razširila misel splošne ljubezni in skupnega dela. To zemljo nam je dal Bog, obdelujmo jo složno in uživajmo složno njene plove! Na pokopališču ležijo človeške kosti poleg slovenskih in črvi ne poznajo političnih razlik! Dal Bog, da bi se ljudje bolj pēhali za te misli, kakor za vsakdanje boje, ki so smešni in majhni in žalostni!

Sreča vam, zvesti naši prijatelji, tudi v novem letu! Ali sreča vam tudi, ki se imenujete naše sovražnike!

Politični pregled.

Kaj bo s štajerskim deželnim zborom? „Korr. Herzog“ poroča iz Ljubljane: Danes je imel tukaj klub slov. štajerskih deželnih poslancev sejo. Klub je izjavil, da je pripravljen, v štajerskem deželnem zboru sodelovati, ako mu večina zamet, da se uresniči zahteve slovenskega ljudstva. Nadalje nasteje še celo vrsto drugih zahtev. — O tem sklepu bomo še obširneje govorili. Za danes beležimo le dejstvo, da so se menda i klerikalni poslanci naveličali brezvestne obstrukcije in da jo hočejo na pritisk svojih volilcev opustiti.

Državna zbornica je torej zdaj na počitnicah in te počitnice bodejo trajale do konca februarja. Začelo je to državnozbornsko zasedanje z neverjetnimi škandali, ki so jih povzročili Čehi zaradi Komensky-šol in z revolverjskimi strelji, s katerimi je hotel socialistični fanatik pravosodnega ministra umoriti. Ako pregledamo, kaj se je v zbornici v resnici koristnega storilo, seveda nimamo dosti naštetih. Mnogo se je govorilo o draginji in malo proti nje storilo. Vzrok tega je dejstvo, da gotovi poslanci prav radi govorijo in naravnost nemogoče stvari predlagajo, to pa samo zaradi tega, da bi si s tem pridobili ljubezen nevednih volilcev! Gledé zahtev državnih uslužbencev se je pač precej storilo, a niti približno toliko, kolikor se je od tega stanu zahtevalo. Najvažnejše parlamentarno delo je, da se je sprejelo 6 mesečni proračunski provizorij, volilo delegacijo in sklenilo nekaj stanovaljskih postav, ki se tičejo znižanja hišno-cinžnega davka za nove zgradbe, za hiše z malimi stanovanji, za zgradbe splošno koristnih stavbenih družb itd. V političnem oziru treba omeniti, da sta dva nova češka ministra v vlado vstopila; vsled tega so Čehi tudi prvič za proračunski provizorij glasovali. Seveda je vlada to drago plačala; brez ozira na nas v planinskih deželah je pričela razmetavati milijone in milijone za prisojene „vodne ceste“ in druge češko-poljske zahteve. O stvari bodejo morali poslanci planinskih dežel še odločno govoriti. Mi smo proti temu, da se ravno v teh težkih časih milijone razmetava, kakor da bi se jih najdlo na cesti. Ali ako se jih že razmetava, potem ne smejo Čehi in Poljaki vse požreti, temveč tudi mi na Štajerskem in Koroškem hočemo nekaj od tega imeti. To naj vlada pomisli!

V gosposki zbornici, ki gotovo nima mnogo stika z ljudstvom, so se vendar začeli resni glasovi proti

lahkomiselnim dolgovom, katere dela vlada. V zadnjih letih napravila je Avstrija vsak dan en milijon novega dolga in to zadolževanje hoče grof Stürgkh menda še povečavati. Ako bode šlo tako naprej, pridemo v gospodarski polom, ki je gotovim ministrom seveda deveta briga, na katerem pa se morajo avstrijski narodi izkrjaveti!

Koroški deželni zbor sklican je za 11. januarja. Deželni zbori so večinoma že sklicani. Zasedanje niže avstrijskega in moravskega prične 27. t. m., kranjskega in šlezjskega 28. t. m. in zgornje-avstrijskega 29. decembra.

Zapravljanje davkov. Mnogo smo že pisali o klerikalnem polomu na Koroškem, pri katerem so politični duhovniki vboje kmete za več milijonov osleparili. Takrat so hoteli klerikalci polom na ta način zakriti, da bi dolgove iz davčnih denarjev poravnali. Bogati kloštri so stiskali svoje žepe. Ali vlada se takrat vendar ni upala krvavi ljudski denar na tako brezvestni način zapraviti. In kēr tudi klerikalna stranka ni pomagala, je morala „central-kasa“ konkurz naznaniti. Ali zdaj se poskuša zopet na drug način klerikalne lumparije z ljudskim denarjem poplačati. Čuje se namreč — tako poroča „Grazer Tagblatt“ — da hoče država kupiti nekdanj klerikalni rudokop v Sonnerbergu in to za neverjetno visoko svoto 11/2 milijona kron. Baje so se vršila v tem oziru že pogajanja. Pomisliti pa je treba, da se je pred sodnijo dokazalo, da je ta rudnik komaj 1/2 milijona vreden. Tako bi se torej zopet en milijon kravega ljudskega denarja skozi okno vrglo, samo da bi se šlo klerikalnim roparjem naroko. Proti tej nakani treba z vsemi silami nastopati!

Pravi odgovor. Poslaniška zbornica v Luxemburgu je razveljavila mandat klerikalnega poslanca Klee, kēr je bil ta edino vsled duhovniškega hujskanja razpriznice izvoljen. Zbornica ji izjavila, da se priznico ne sme v politične namene izrabljati in je mandat razveljavila.

Obtožen patriarh. Obtožili so lissabonskega patriarha zaradi hujskanja duhovnikov proti državi in zarote v prid preganjanega kralja. Ako se mu bode te zločine dokazalo, obsojen bode na 6 let ječe in 10 let prognanstva v Afrike.

Ruske razmere. Vojaško sodišče v Petersburgu obsodilo je ruskega generala Achwedosa na 6 mesecev ječe in odpusta iz armade. Pustil se je v rusko-japonski vojni podkupiti. Koliko takih zločincev je še v armadi carja-batjuške?

Bankerot v okoliški občini celjski!

(Izvirni dopis.)

Splošna razdraženost med prebivalstvom v okolici celjski vsled neizmerne povišbe občinskih doklad, na katero je davkoplačevalce opozorilo nemško časopisje in napredni „Stajerc“, je končno dala merodajnim občinskim činiteljem povod, da so odkritosrčno priznali, da so bili primorani povišati občinske doklade. V ljubljanskem „Slovenskem Narodu“ in celjskem „Narodnem listu“ se to stvar spohlevnim glasom največje zadrege in stiske priobčuje. Vidi se, da izginjajo tla izpod nogami sedanjim bankerotnim mogotcem, ki so s svojo nesposobnostjo in brezvestnim gospodarstvom spravili celjsko okoliško občino gmotno skoraj na rob propada, in naravnost smešno je, da skušajo velikansko zvišanje doklad utemeljiti nekako s potrebami naravnega razvoja okoliške občine.

Skupne potrebščine znašajo baje okroglo 111.000 kron, od katerih odpade